

2015-10-23

Avdelningen för utbildning och Arbetsmarknad
Tor Hatlevoll

Motion 40 - En välfungerande arbetsmarknad

Beslut

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion 40 En välfungerande arbetsmarknad.

Motionen

Marie-Louise Wernersson, Halland, Stefan Bengtsson, Halland och Birte Sandberg, Skåne, samtliga (C), har i motion 40 yrkat **att** Sveriges Kommuner och Landsting deltar i ett regionalt pilotprojekt med införande av en jobbfixarpeng, **att** SKL bidrar till ett framtagande av en samordningsmodell baserad på samverkan mellan kommuner, arbetsförmedling och fristående arbetsförmedlare.

Styrelsen

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har sedan år 2007 arbetat för en ny organisation av arbetsmarknadspolitiken. Inför ett styrelsebeslut gjordes genomgångar av olika modeller som används i andra länder, bland annat den modell som motionens förslag är hämtat ifrån, Australien.

I vårt arbete valde SKL att inte gå fram med någon särskild modell utan föreslog en försöksverksamhet med olika modeller runt om i landet. De förslag som vi ansåg var av större relevans och intresse för Sverige var modeller där samtliga delar i det arbetsmarknadspolitiska arbetet fanns med, så som kommunernas socialtjänst, kommunernas arbetsmarknadsenheter, sjukvården i landstingens/regionernas regi, försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.

Utifrån detta perspektiv såg vi tre olika modeller; den brittiska där allt sammanfördes inom ramen för Job Centre plus och var i statlig regi, den danska där verksamheten samlades i kommunala Job Centre samt de norska NAV-kontoren som är en samorganisering av statlig- och kommunal regi.

Anledningen till att den australiensiska modellen inte togs med är att den skulle vara svår att sammanföra med de viktiga angränsande politikområdena, social- och medicinsk rehabilitering. Arbetet med privata aktörer i Sverige har visat att det är svårt att få till en väl fungerande marknad med privata aktörer inom arbetsmarknadsområdet utanför de större städerna.

SKL har även drivit frågan om lokala och regionala försök och ett första steget skulle vara att utgå från lagstiftningen för de finansiella samordningsförbunden och se hur

den verksamheten skulle kunna utvecklas ytterligare och stärka de olika myndigheternas och aktörernas aktivitet?

Utifrån tidigare styrelsebeslut avslås förslaget med motiveringen att en jobbpeng skulle innebära att enbart arbetsförmedlingens uppdrag skulle ersättas av privata aktörer. De behov vi ser på arbetsmarknaden idag kräver att ansvar tas för hela vägen till ett arbete, vilket inbegriper sociala insatser, utbildningsinsatser och medicinskt rehabiliterande insatser. En modell med privata aktörer som ersätts utifrån att personer kommer i jobb, riskerar att ge fel incitament i arbetet med individer som står längre ifrån arbetsmarknaden. Detta kan då leda till att den situation vi har idag med parallella kommunala verksamheter fördjupas.

En välfungerande arbetsmarknad

Sammanfattning

Det finns ett stort behov av en förändring av arbetsmarknadspolitiken för att underlätta kommunernas allt större ansvarstagande för att hantera arbetslösheten. Därför föreslår Centerpartiet att SKL bidrar till ett framtagande av en samordningsmodell baserad på samverkan mellan kommuner, arbetsförmedling och fristående arbetsförmedlare genom att delta i ett regionalt pilotprojekt med införande av en jobbfixarpeng.

Bakgrund

I inriktningsdokumentet Ansvar för välfärd finns två inriktningsmål nr 41, 42 om att SKL ska verka för att lokal och regional nivå får ett ökat inflytande över utformningen av arbetsmarknadspolitiken samt att SKL ska verka för att enskilda som är i behov av stöd får samordnade insatser. Detta ställningstagande förklaras genom att kommunerna har tagit ett stort ansvar för att hantera arbetslösheten trots att arbetsmarknadspolitiken är ett statligt ansvar. Vidare står det att aktiva åtgärder behöver prioriteras framför passivt kontantstöd och att myndigheterna behöver samordna sig för att kunna möta enskildas behov.

Denna problematik har även Centerpartiet uppmärksammat och vi ser att Arbetsmarknadspolitiken tar stora resurser i anspråk. Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader uppgår till drygt sju miljarder kronor, arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd kostar drygt 30 miljarder kronor och de arbetsmarknadspolitiska programmen kostar drygt nio miljarder kronor per år. Totalt förfogar Arbetsförmedlingen under 2015 över 73,9 miljarder kronor. Att arbetsmarknadspolitiken fungerar och är effektiv är således inte bara viktigt för de arbetssökande. Även skattebetalarna bör kunna förvänta sig goda resultat från den stora investering man varje år tvingas göra i arbetsmarknadspolitiken.

Arbetsförmedlingen och arbetsmarknadspolitiken fungerar dock inte som den borde. Arbetsförmedlingen förväntas idag kontrollera och administrera utbetalningar av olika ersättningar, matcha arbetssökande och arbetsgivare, öka arbetssökandes anställningsbarhet, guida tidigare sjukskrivna och nyanlända till arbetsmarknaden samt upphandla privata aktörer.

Arbetsförmedlingen har för många och för otydliga uppdrag. När arbetsförmedlingen ringer till en arbetssökande vet hon inte om det är för att hjälpa henne att hitta ett jobb eller för att kontrollera att hon inte fuskar med sin ersättning. Myndighetens olika, och ibland motstridiga, roller skapar osäkerhet och ineffektivitet.

En försvinnande liten del av småföretagen väljer att vända sig till Arbetsförmedlingen när de ska rekrytera. Följaktligen förmedlas också få jobb via Arbetsförmedlingen och allmänhetens förtroende för Arbetsförmedlingen sjunker stadigt. Arbetslösa tvingas in i program och åtgärder som jobbskaparna ratar. Det är dåligt för de jobbsökande, som får svårare att hitta ett arbete. Det är dåligt för företagen, som får svårare att hitta rätt arbetskraft. Det är dåligt för skattebetalarna, som inte får valuta för sina pengar. Och det är dåligt för Arbetsförmedlingens anställda, som ålagts omöjliga arbetsuppgifter vilka ger upphov till stress och en dålig arbetsmiljö. Samt ger detta dåliga förutsättningar för kommunerna att få ett ökat inflytande över arbetsmarknaden och att samordnade insatser för den enskilde försvåras istället för att underlättas.

Bedömning

Jobbfixarpeng

I stället för att förvisa arbetssökande till Arbetsförmedlingen, som förmedlar få jobb och dit få jobbskapare vänder sig, vill Centerpartiet införa en jobbfixarpeng. Jobbfixarpengen fungerar ungefär som skolpengen. Det är en peng som följer den arbetssökande till den förmedling som hon och Arbetsförmedlingen finner bäst lämpad att hjälpa henne komma i varaktig sysselsättningen. Pengen är dock, till skillnad från skolpengen, i huvudsak prestationsbaserad.

Utbetalningen av jobbfixarpengen sker i tre steg: vid inskrivning, jobb och varaktighet i jobb. Ersättningssummorna baseras på vilka behov och förutsättningar den arbetssökande har. Det innebär att ju svårare den enskilde bedöms ha att få jobb desto högre ersättning erbjuds förmedlingsaktören. För denna bedömning ansvarar Arbetsförmedlingen genom så kallad profilering som görs genom ett bedömningsverktyg baserat på de variabler som myndigheten använder sig av idag.

Våra beräkningar visar att jobbfixarpengen för de allra mest utsatta skulle kunna uppgå till så mycket som knappt 80 000 kronor utan att det medför några extra kostnader. Systemet är, till skillnad från regeringens förslag, ingen utbyggnad av åtgärderna utan en omprioritering bort från åtgärder och mot riktiga jobb.

Genom en jobbfixarpeng får arbetssökande möjlighet att välja arbetsförmedlare. Arbetsförmedlingen ansvarar för att certifiera de fristående arbetsförmedlarna. För att ge de fristående arbetsförmedlarna möjlighet att verka på lika villkor renodlas Arbetsförmedlingens roll som myndighet. Arbetsförmedlingens myndighetsutövning förtydligas och inriktas mot certifiering, kontroll och resultatorienterad styrning av fristående arbetsförmedlare.

De fristående arbetsförmedlarnas förmåga att få arbetssökande i jobb ska utvärderas kontinuerligt och redovisas i en offentlig rating. Detta för att synliggöra och underlätta för arbetssökande och arbetsgivare att välja och välja bort. Lågpresterande och oseriösa aktörer bör kontinuerligt ratas under certifieringsprocessen. Ett system liknande Centerpartiets förslag om jobbfixarpeng har med framgång prövats i bland annat Australien.

Fokus för de fristående arbetsförmedlarna ska vara att förmedla jobb. Detta uppnås genom prestationsbaserade ersättningar utifrån arbetssökandes profilering och en tydlig myndighetsstyrning av Arbetsförmedlingen, skild från förmedlingsverksamhet.

Centerpartiet vill förbereda denna reform genom att starta ett regionalt pilotprojekt med jobbfixarpeng i en region där Arbetsförmedlingen idag har svårt att klara sitt uppdrag. På sikt bör jobbfixarpengen helt ersätta Arbetsförmedlingens egna förmedlingsinsatser. Jobbfixarpengen kommer till sin själva utformning vara kostnadsneutral och endast använda befintliga resurser effektivare.

Denna modell skulle ge goda förutsättningar för Sveriges kommuner och landsting att få ett ökat inflytande och delaktighet i utformningen av arbetsmarknaden men framförallt skapar den förutsättningar att utveckla ett nytt system som fokuserar på att den enskilde ska få en lyckad väg in på arbetsmarknaden och inte fastna i de kostnadsdrivande system som vi upplever idag.

Yrkande

Vi föreslår att kongressen beslutar
att Sveriges Kommuner och Landsting deltar i ett regionalt pilotprojekt med införande av en jobbfixarpeng
att Sveriges Kommuner och Landsting bidrar till ett framtagande av en samordningsmodell baserad på samverkan mellan kommuner, arbetsförmedling och fristående arbetsförmedlare

Marie-Louise Wernersson (C), ombud för Halland

Stefan Bengtsson (C), ombud för Halland

Birte Sandberg (C), ombud för Skåne